

05.09.2023

Група №24

Урок № 1

Тема: Засоби мовного вираження промови.

Мета: повторити, систематизувати, закріпити, знання, уміння і навички учнів з теми; підвищити інтерес до предмета, активізувати діяльність учнів, стимулювати різні види спілкування; розвивати мовлення учнів, прагнення до збагачення словникового запасу учнів; виховувати толерантне ставлення, любов до рідної мови.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте §2-3(ст.10-11) у базовому підручнику: Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.

2. Прочитайте тексти й виконайте завдання.

I. Добрий день, шановні учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Сучасні аспекти раціонального харчування»! Сьогодні поведемо розмову про позитивні й негативні впливи на організм людини такого продукту, як шоколад...

II. Вітаю вас, дорогі учасники конференції! Що ви відчуваєте, коли бачите шоколад? Емоції, які зараз випромінюють ваші обличчя, підказують мені: для когось шоколад — насолода, а для когось — червоні несподіванки на шкірі та свербіж. Саме про це зараз і поговоримо...

A. Поміркуйте, який вступ до промови науковця матиме більшу силу впливу на аудиторію.

Б. Знайдіть у тексті II слова й сполуки слів, що мають емоційне забарвлення.

2. Законспекуйте у робочому зошиті наступний матеріал:

Щоб надати мовленню експресії, використовують мовні виражальні засоби — тропи й риторичні фігури.

Засоби мовного вираження тропи риторичні фігури

гіпербола, епітет, метафора, метонімія, оксиморон, персоніфікація, порівняння, синекдоха антитеза, градація, повтор, риторичне запитання, риторичне звернення

Промова без тропів і риторичних фігур пісна, нею важко зацікавити аудиторію. Засоби мовного вираження якнайкраще впливають на емоційну сферу людини, вони міцно утримують увагу аудиторії. Яким з наведених нижче текстів легше встановити контакт зі слухачами?

I. Якщо потрібно влаштуватися на престижну роботу, то варто пам'ятати, що попереду — співбесіда.

А до неї треба підготуватися. Спеціалісти розробили поради, які можуть допомогти під час першого спілкування з представником фірми.

II. Ви хочете мати успіх у престижній фірмі? Перша сходинка — співбесіда з менеджером. Чи знаєте ви, як її провалити? А я знаю, як виграти у двобої з людиною в дорогому костюмі. Готові слухати?

Текст II потужніше, ніж перший, активізує увагу слухачів, бо в ньому використано:

- риторичні запитання (Ви хочете мати успіх у престижній фірмі? Готові слухати?);
- пряме звернення на ви, яке «приміряє» на себе кожен учасник заходу (на противагу безособовим конструкціям потрібно влаштуватися, варто пам'ятати, треба підготуватися);
- тропи (провалити співбесіду, виграти у двобої, людина в дорогому костюмі).

Троп (грецьк. tropos — зворот) - це виражальний засіб, прикметною особливістю якого є вживання слова чи сполуки слів у переносному значенні: золоті руки (епітет), збірка В. Стуса «Веселий цвинтар» (оксиморон), гроші тануть (метафора), танцюють сніжинки (персоніфікація) та ін.

Риторичні фігури (грецьк. retorikos — ораторський, красномовний та латин. Figura зовнішній вигляд, образ, фігура) - синтаксичні конструкції, що мають умовнодіалогічний характер, тобто риторичне запитання не потребує відповіді, а риторичне звернення - реакції того, до кого воно спрямоване: Скільки тисячоліть ти, Земле, крутишся?!

3. Виконайте наступні завдання:

1. Потренуйтеся читати чистомовки, чітко їх артикулюючи.

Приснивсь сьогодні сон синиці:

Приніс сусіда сік суниці.

Бук бундючивсь перед дубом,

Тряс над дубом бурим чубом.

Дуб пригнув до чуба бука —

Буде букові наука.

ЗАУВАЖТЕ!

Чистомовку, на відміну від скоромовки, треба читати не швидко, а «чисто», тобто слова промовляти чітко, звучно, виділяючи ті, на які падає логічний наголос.

2. Утворіть тропи, вибравши з дужок потрібне слово. Аргументуйте свій вибір (усно).

Крила (сокола, птахів, мрій); ліс (видніється, росте, спить); гаряча (шкіра, зима, каструля); перемогла (команда, Одеса, киянка); бережи (копійку, ліс, гідність); заспана (дитина, галявина, дорога); гострі (голки, ножі, слова); чекати (давно, трохи, тисячу років); читати (Шекспіра, роман, інструкцію); залізний (кран, характер, чоловік); вітрила (кораблів, надій, душі); топтати (траву, гідність, ґрунт).

КУЛЬТУРА СЛОВА

Запам'ятайте правильний варіант слововживання.

НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

влучний вираз - влучний вислів

виписка з протоколу- витяг з протоколу

завідувач відділом - завідувач відділу

п'ять гривен - п'ять гривень

золоті колосся - золоте колосся

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Напишіть вільне есе (п'ять—сім речень) на тему «Як я перемагаю свої лінощі». Використайте в ньому тропи й риторичні фігури.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.